

สารบัญ

หน้า

คำนำ	iii
สารบัญตาราง รูป และกรอบ	xi
คำชี้แจงของบรรณาธิการ	xvii

คอร์รัปชันในวงราชการไทย : กรณีศึกษาและยุทธศาสตร์การต่อต้านคอร์รัปชันในเชิงเศรษฐกิจศาสตร์ (Corruption in the Thai Public Sector: Case Study and Anti-Corruption Strategy from an Economic Perspective)

โดย นิพนธ์ พัวพงศกร, เดือนเด่น นิคมบริรักษ์, และ สุวรรณ ตูลยวสินพงศ์

บทคัดย่อ	3
Abstract	7
1. บทนำ	11
2. การคอร์รัปชันในประเทศไทย : บทบทพทวนงานศึกษาในอดีต และการสังเคราะห์ผลการสำรวจความเห็นเรื่องคอร์รัปชันของหัวหน้าครัวเรือน นักธุรกิจ และข้าราชการ	13
2.1 คำจำกัดความและแนวคิดเรื่องของการคอร์รัปชันของงานวิจัยในอดีต	14
2.2 พฤติกรรมการคอร์รัปชันในประเทศไทย	15
2.3 สาเหตุและองค์ประกอบของการคอร์รัปชัน	18
2.4 จุดอ่อนของมาตรการในการป้องกันและแก้ไขการคอร์รัปชัน	19
2.5 การคอร์รัปชันในประเทศไทยจากการสำรวจครัวเรือน ภาคธุรกิจและภาครัฐ	25
3. ความหมาย แนวคิด และรูปแบบของการคอร์รัปชันทั่วไป	30
3.1 คำจำกัดความของการทุจริตคอร์รัปชัน	30
3.2 ระดับความรุนแรงของการทุจริตคอร์รัปชัน (Degree of Corruption)	31
3.3 แนวคิดและกรอบการศึกษาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันของรายงานนี้	32
3.4 รูปแบบการคอร์รัปชันในประเทศไทย	33
4. กระบวนการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง : การทำงานของตลาดคอร์รัปชัน	41
4.1 การจับจองโครงการจัดซื้อจัดจ้าง	42
4.2 ช่องทางการทุจริต กับอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	43
4.3 บทบาทของนักการเมืองในการริเริ่มโครงการและเปลี่ยนแปลงโครงการ	45
4.4 การจัดสรรผลประโยชน์	47

4.5 อัตราการแบ่งผลประโยชน์	48
4.6 การสร้างเครือข่ายการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง	49
4.7 การแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการ : ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์	52
4.8 การสร้างกลไกป้องกันการถูกจับ	52
5. การทุจริตในระบบการจัดเก็บภาษี และขอคืนภาษี	56
5.1 การคอร์รัปชันในการขอคืนเงินชดเชยค่าภาษีอากรสำหรับสินค้าส่งออก	56
5.2 การทุจริตภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการขนาดเล็กและกลาง	57
6. ความพยายามในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน	58
6.1 การปฏิรูประบบการเมืองการปกครอง	58
6.2 ความล้มเหลวในการสืบทอดเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ	58
7. แผนปฏิบัติการสร้างสังคมปลอดคอร์รัปชัน : มุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์	63
7.1 แนวคิด	63
7.2 การจำกัดโอกาสในการทุจริตคอร์รัปชันในกรณีการจัดสรรทรัพยากรที่มีจำกัดของรัฐ	64
7.3 การจำกัดโอกาสการทุจริตโดยการลดการใช้อำนาจในการบังคับใช้กฎหมายและ กฎระเบียบ และการเลือกปฏิบัติ	66
7.4 การเพิ่มต้นทุนในการทุจริตหรือลดแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและภาคเอกชน	67
7.5 การสร้างกระแสดังคม และสถาบันป้องกันและต่อต้านคอร์รัปชัน	68
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก กรณีศึกษาการทุจริตยา กระทรวงสาธารณสุข	75

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

คอร์รัปชันในวงราชการ : มุมมองของข้าราชการ และแผนปฏิบัติการสร้างสังคม

ปลอดคอร์รัปชัน (Corruption in the Public Sector: Perceptions of the

Civil Servants and Anti-Corruption Action Plan) 101

โดย ศุภชัย ยาวะประภาส (Supachai Yavaprabhas)

1. ความเป็นมา.....	111
2. คอร์รัปชันในวงราชการ : มุมมองของข้าราชการ.....	112
2.1 วัตถุประสงค์.....	112
2.2 ระเบียบวิธีการศึกษา.....	113
3. คอร์รัปชันในวงราชการ : มุมมองจากข้าราชการ.....	113
3.1 ความเห็นเกี่ยวกับระบบราชการโดยรวม.....	114
3.2 ความเห็นที่มีต่อการจัดบริการสาธารณะ.....	114
3.3 ความเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน.....	119
3.4 ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการคอร์รัปชัน.....	123
3.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคอร์รัปชันและการต่อต้าน.....	126
3.6 ความเห็นเกี่ยวกับการซื้อขายตำแหน่ง.....	130
3.7 สรุป.....	135
4. ข้อค้นพบจากแบบสอบถามทางไปรษณีย์.....	136
5. สรุปความเห็นจากการสัมมนาเรื่องยุทธศาสตร์การต่อต้านคอร์รัปชันในประเทศไทย.....	138
5.1 วิธีการศึกษาและข้อค้นพบ.....	138
5.2 แผนปฏิบัติการสร้างสังคมปลอดคอร์รัปชัน.....	139
6. สรุปสาระจากการสัมมนาเรื่อง ยุทธศาสตร์การต่อต้านการคอร์รัปชันในประเทศไทย : แผนปฏิบัติการ.....	140
7. กรอบแนวคิดในการสร้างแผนปฏิบัติการเพื่อต่อต้านคอร์รัปชัน.....	141
8. แผนปฏิบัติการสร้างสังคมปลอดคอร์รัปชัน.....	144

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

Corruption in the Public Sector in Thailand: Perceptions and Experience of Households

ผลการสำรวจคอร์รัปชันในภาครัฐ : ความเห็นและประสบการณ์ของครัวเรือน..... 149

Pasuk Phongpaichit, Nualnoi Treerat, Youngyuth Chaiyapong and Chris Baker

ผาสุก พงษ์ไพจิตร นวลน้อย ตรีรัตน์ ยงยุทธ ไชยพงษ์ และคริส เบเคอร์

Major Findings 151

บทคัดย่อ 153

Preface 157

Acknowledgements 159

Section 1 Perceptions..... 161

PERCEPTIONS OF CORRUPTION AS A NATIONAL PROBLEM 163

PERCEPTION OF PUBLIC INSTITUTIONS 168

VOCABULARY OF CORRUPTION 169

PERCEPTION OF TRENDS IN CORRUPTION 171

PERCEPTION OF PUBLIC OFFICES 172

Section 2 Bribe solicitation at public offices..... 175

BRIBE SOLICITATION AT PUBLIC OFFICES..... 176

BRIBERY AND SERVICE EVALUATION 180

WHO GETS ASKED FOR BRIBES?..... 182

DEMOGRAPHICS OF BRIBE SOLICITATION 184

MECHANICS OF CORRUPTION 185

Section 3 Schools, courts and votes..... 189

CORRUPTION IN EDUCATION 191

CORRUPTION IN THE JUDICIAL SYSTEM 193

VOTE BUYING 198

Section 4 Combating corruption..... 201

COMBATING CORRUPTION 203

REPORTING CORRUPTION 204

FINAL COMMENTS..... 207

Appendices 209

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

Thailand: Business Environment and Governance Survey

รายงานผลการสำรวจแวดล้อมทางธุรกิจและทัศนคติของผู้ประกอบการต่อการให้บริการ

ของภาครัฐ 235

Sauwanee Thairungroj, Pornpong Sumanan, Thanavath Pholvichai, Rungroj Benjamasutin and
Nithitah Benjamasutin (เสาวณีย์ ไทยรุ่งเรือง พรพงศ์ สุนันท์ ธนวัฒน์ พลวิชัย รุ่งโรจน์ เบญจมาศูทิน
และนิธิตา เบญจมาศูทิน)

บทคัดย่อ 237

Preface 243

Acknowledgments 245

Survey Objectives 247

Section 1 Obstacles to Growth and Development of Business 249

Section 2 Quality and Efficiency of Public Services 257

Section 3 Rules and Regulations 261

Section 4 Legal System 265

Section 5 Bureaucratic Red Tape and Corruption 269

Bureaucratic Red Tape and Corruption 271

Existing Bureaucratic Red Tape as Revealed by Time Firms Spent 271

Customary Corruption 273

Bribes by Public Services 275

Corruption when Doing Business with the Government 279

Cost of Corruption 280

Impact of Different Forms of Corruption on Business 281

Section 6 Predictability 283

Section 7 Financial Sector Services and Corporate Governance 287

Section 8 Competition 293

Appendices 297